

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-III-5196/2020

U-III-2347/2023

Zagreb, 5. ožujka 2024.

TRGOVAČKI SUD U VARAŽDINU

13-03-2024

Primljeno iz ruke - poštom dana

Broj primjeraka priloga

Predano preporučeno dana 12.3.24. #LE832595565H12

Pristojba plaćena

Pristojba nedostaje

PRIMIO
H

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Lovorka Kušan, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji su ustavnim tužbama pokrenuli Ešef Baraković iz Velike Mlake, Ante Bebek iz Zagreba, Sevludin Bešić iz Zagreba, Josip Bićanić iz Saborskog, Milomir Buinac iz Majura, Milka Cvetković iz Gradića, Branko Čurić iz Zagreba, Faik Hadžić iz Zagreba, Muradif Halvadžić iz Zagreba, Branko Hanžek iz Gornje Stubice, Milan Ilić iz Zagreba, Mladen Ilić iz Zagreba, Ilija Ivanko iz Jablanovca, Ivan Jurić iz Slatine, Zvonimir Jurišić iz Velike Gorice, Josip Jušić iz Jakovlja, Juraj Klenović iz Donje Lomnice, Nikola Kordić iz Velike Gorice, Drago Lastavec iz Zagreba, Stipan Lovrić iz Daruvara, Branka Marić iz Velike Mlake, Zlatko Matovina iz Zagreba, Petar Nađander iz Lazine, Stjepan Piškor iz Sesveta, Marijan Pleša iz Zagreba, Josip Rajič iz Rakitja, Ivan Špelić iz Lumbardenika, Josip Talan iz Zagreba, Ćiro Bartulović iz Zagreba, Željko Roginić iz Svetog Križa Začretja, Mirko Savanović iz Zagreba, Ljuba Solenički iz Zagreba, Hrvoje Svalina iz Zagreba, Mato Šubara iz Badljevine, Davor Perković iz Jezerana, Zdravko Perković iz Zagreba, Željko Pernar iz Križpolja, Jozo Petrović iz Zagreba, Zvonko Pevec iz Zaboka, Cmiljko Pinjušić iz Zagreba, Stjepan Poljak iz Zagreba, Jago Radeljak iz Zagreba, Mato Rajič iz Sesveta, Ivan Maruna iz Velike Gorice, Ivan Medarić iz Križpolja, Mirko Pavlečić iz Pavlovca, Edim Karabegović iz Zagreba, Božo Kovačić iz Zagreba, Savo Maksimović iz Zagreba, Vladimir Tonković iz Zagreba, Stipo Topić iz Svetog Križa Začretja, Roberto Voljak iz Velike Gorice, Zvonko Vrbanec iz Zagreba, Božo Vrhovnik iz Zagreba, Čedomir Vuković iz Velike Gorice, Ankica Zupanc iz Zagreba, Miroslav Matković iz Lukavca, Mile Baković iz Brezovice, Ivan Benčec iz Kašine, Ivan Bićanić iz Zagreba, Mladen Bilać iz Velike Gorice, Ilija Brnada iz Palančana, Franjo Devčić iz Zagreba, Radomir Drezga iz Zagreba, Ivan Dvorski iz Črnile, Marijan Đambić iz Zagreba, Marijan Galetić iz Križpolja, Vinko Gojević iz Kelemena, Predrag Grgić iz Zagreba, Anto Jajčević iz Četvrtkovca, Jurica Jakovac iz Velike Gorice, Vlado Jelić iz Velike Gorice, Lovro Jerković iz Samobora, Ivica Jukić iz Gornjeg Podotočja, Ljubica Jukić iz Velike Gorice, Dragutin Juren iz Brezovca Zelinskog, Milan Jurić iz Siska, Stjepan Kolarec iz Velike Bune, Dušan Komlenac iz Zagreba, Branko Kos iz Hotnje, Ilija Križan iz Tordinaca, Katica Krznarić iz Križa Kamenice, Snježana Toljan iz Zagreba, Vedrana Krznarić iz Zagreba, Božidar Kuharić iz Zagreba, Blaško Laco iz Zagreba, Zlatko Lektorić iz Donje Lomnice, Željko Likić iz Velike Mlake, Stjepan Lisak iz Šagudovca, Franjo Lučić iz Aržana, Pavo Lukačević iz Velike Gorice, Mladen Lustig iz Zagreba, Luka Baričević iz Velike Mlake, Sakib Bećirović iz Zagreba, Tereza Biondić iz Zagreba, Luka Bojić iz Okučana, Milan Borić iz Sesveta, Milan Borić iz Zagreba, Milica Božić iz Kašine, Jelica Bućanac iz Zagreba, Jure Conjar iz Donje Lomnice, Stipo Đukić iz Zagreba, Enver Ismaili iz Velike Gorice, Darko Janković iz Novog Čiča, Nikola Jergović iz Zagreba, Dragutin Kovačić iz Zagreba, Milan

Maljković iz Brinja, Ante Marijanović iz Studenaca, Drago Marinac iz Velike Gorice, Tomo Mesić iz Velike Gorice, Milan Miletić iz Zagreba, Andrija Mršić iz Velike Gorice, Josip Murar iz Jakšića, Jure Obajdin iz Slunja, Franjo Pischiutta iz Velike Mlake, Zorka Poklečki iz Zagreba, Elek Post iz Topolja, Slavko Pučko iz Velike Mlake, Vladimir Radenić iz Lukavca, Petar Rajković iz Križpolja, Milena Romčević iz Zagreba, Nada Sabol iz Velike Gorice, Aiša Sejarić iz Prijedora, Bosna i Hercegovina, Seima Sejarić iz Vodnjana, Hasan Selimagić iz Zagreba, Husein Selimagić iz Zagreba, Davorka Smiljanec iz Zagreba, Stevan Stambolija iz Zagreba, Josip Stepanić iz Donje Lomnice, Mate Šiško iz Zagreba, Slavko Štajdohar iz Svetog Ivana Zeline, Rasim Tāletović iz Zelinje Donje, Bosna i Hercegovina, Branko Tonković iz Novog Čiča, Marko Bilić iz Soblinca, Juraj Trumbetaš iz Velike Mlake, Božo Vašarević iz Zagreba, Mladen Vodopija iz Zagreba, Ivan Antolović iz Velike Gorice, Lazar Ilić iz Donje Lomnice, Boris Sokolić iz Velike Gorice, Damir Šarec iz Dugog Sela, Anka Šolto iz Ključić Brda, Tomislav Šolto iz Zagreba, Iva Barunović iz Velike Gorice, Damir Štimac iz Zagreba, Milan Parać iz Zagreba i Milan Sekulić iz Zagreba, koje zastupa Meliha Okić Buljanović, odvjetnica u Zagrebu, na sjednici održanoj 5. ožujka 2024. donio je

O D L U K U

Ustavne tužbe se odbijaju.

i

R J E Š E N J E

Postupak se obustavlja u odnosu na podnositelje Stipana Lovrića i Ćiru Bartulovića.

O b r a z l o Ź e n j e o d l u k e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Uvodno navedeni podnositelji (u daljnjem tekstu: podnositelji), zastupani u postupku pred Ustavnim sudom po Melihi Okić Buljanović, odvjetnici u Zagrebu, podnijeli su 10. ožujka 2020. ustavnu tužbu u povodu rješenja Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske broj: PŽ-6221/2019-3 od 17. prosinca 2019. (u daljnjem tekstu: drugostupanjsko rješenje), u predmetu koji se vodio pod brojem U-III-1026/2020.

Drugostupanjskim rješenjem odbijena je žalba podnositelja protiv rješenja Trgovačkog suda u Varaždinu (u daljnjem tekstu: prvostupanjski sud) broj: St-529/2017-265 od 4. srpnja 2019. (u daljnjem tekstu: prvostupanjsko rješenje) u točki 2. b) izreke kojom su utvrđene osporene prijavljene tražbine stečajnih vjerovnika (podnositelja) kao tražbine koje ulaze u drugi viši isplatni red i u točkama 5. i 9. izreke kojima je odlučeno o upućivanju na parnicu radi utvrđivanja odnosno osporavanja tražbina u dijelovima koji se odnose na podnositelje.

Točkom 2. b) izreke prvostupanjskog rješenja utvrđeno je 313 osporenih tražbina drugog isplatnog reda u kunama (među kojima su i tražbine podnositelja); točkom 5. izreke prvostupanjskog rješenja stečajni vjerovnici čije su tražbine djelomično ili u potpunosti osporene od stečajnog upravitelja, a za koje ne postoji ovršna isprava (među kojima su i podnositelji) upućeni su na parnicu protiv stečajnog dužnika radi utvrđivanja osporenih tražbina; točkom 9. izreke prvostupanjskog rješenja upućeni su vjerovnici Isto grupa d. d. Varaždin i Industrogradnja d. d. Varaždin, kao osporavatelji tražbina za koje postoji ovršna isprava, na parnicu protiv tražbina navedenih u toj točki (među kojima su i tražbine podnositelja).

1.1. Podnositelji su istodobno s podnošenjem ustavne tužbe u predmetu broj: U-III-1026/2020, na temelju članka 382. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91., 91/92., 142/99., 88/01. - članak 50. Zakona o arbitraži, 117/03., 88/05. - članak 129. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, 2/07. - odluka USRH broj: U-I-1569/2004 i dr., 84/08., 96/08. - odluka USRH broj: U-I-1569/2004 i dr., 123/08. - ispravak, 57/11., 148/11. - pročišćeni tekst, 25/13., 28/13. - članak 145. Zakona o sudovima, 89/14. - odluka USRH broj: U-I-885/2013. i 70/19.; u daljnjem tekstu: ZPP) Vrhovnom sudu podnijeli prijedlog za dopuštenje revizije.

1.2. Dopisom Ustavnog suda broj: U-III-1026/2020 od 12. ožujka 2020. podnositelji su obaviješteni da će Ustavni sud zastati s ustavnosudskim postupkom do donošenja odluke Vrhovnog suda o prijedlogu za dopuštenje revizije, a da će postupak biti nastavljen čim Ustavni sud sazna za okončanje revizijskog postupka pred Vrhovnim sudom o čemu su podnositelji dužni izvijestiti Ustavni sud i dostaviti presliku odluke Vrhovnog suda.

1.3. Prijedlog za dopuštenje revizije podnositelja odbačen je kao nedopušten rješenjem Vrhovnog suda broj: Revd 1445/2020-2 od 30. lipnja 2020. (u daljnjem tekstu: rješenje Vrhovnog suda) te su podnositelji 20. listopada 2020. obavijestili Ustavni sud o tome (u povodu toga otvoren je novi predmet broj: U-III-5196/2020) i ujedno podnijeli ustavnu tužbu u povodu tog rješenja (u povodu te ustavne tužbe otvoren je novi predmet broj: U-III-2347/2023).

1.4. Nakon toga je odvjetnica Meliha Okić Buljanović obavijestila Ustavni sud da je pojedinim podnositeljima otkazala punomoć za zastupanje pred Ustavnim sudom u ovom predmetu ili da su je oni otkazali njoj: podneskom od 27. listopada 2020. obavijestila je Ustavni sud da otkazuje punomoć podnositelju Branku Hanžeku, podneskom od 14. rujna 2022. obavijestila je Ustavni sud da otkazuje punomoć podnositeljima Edimu Karabegoviću, Boži Kovačiću, Anti Jajčeviću, Dušanu Komlencu, Branku Kosu, Juri Obajdinu, Aiši Sejarić, Huseinu Selimagiću, Davorki Smiljanec i Stevanu Stamboliji, kao i da je podnositelj Andrija Mršić njoj otkazao navedenu punomoć, a podneskom od 27. rujna 2022. obavijestila je Ustavni sud da otkazuje punomoć podnositeljima Dragi Marincu, Zorki Poklečki i Darku Jankoviću.

2. S obzirom na to da je dio podnositelja podnio ustavnu tužbu u svojstvu nasljednika stečajnih vjerovnika (nasljedivih prava) – Branka Marić kao zakonska nasljednica Srečka Marića, Katica Krznarić, Snježana Toljan i Vedrana Krznarić kao zakonske nasljednice Luke Krznarića, Jelica Bućanac kao zakonska nasljednica Joze Bućanca, Zorka Poklečki kao zakonska nasljednica Petra Poklečkog, te Seima Sejarić kao zakonska nasljednica Ferida Sejarića – odvjetnica Meliha Okić Buljanović

za te je podnositelje, na traženje Ustavnog suda, uz podnesak od 10. svibnja 2023. Ustavnom sudu naknadno dostavila rješenja o nasljeđivanju iza stečajnih vjerovnika.

3. Za potrebe ustavnosudskog postupka, na temelju članka 69. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) pribavljeno je prvih 29 svežnjeva spisa prvostupanjskog suda broj: St-529/2017.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

4. Bitne činjenice i okolnosti predmeta vidljive su iz obrazloženja drugostupanjskog rješenja, prijedloga za dopuštenje revizije i obrazloženja rješenja Vrhovnog suda.

5. Mjerodavni dio obrazloženja drugostupanjskog rješenja glasi:

"Pravilno je prvostupanjski sud prema odredbi čl. 265. st. 1. SZ-a donio rješenje kojim je odlučio u kojem iznosu i kojem isplatnom redu su utvrđene, odnosno osporene pojedine tražbine svih navedenih žalitelja kao i o upućivanju na parnicu radi utvrđivanja odnosno osporavanja tražbine. U tom dijelu žalitelji ne osporavaju koji od navedenih vjerovnika ima ovršnu ispravu utemeljenu na pravomoćnoj presudi nadležnog suda, odnosno činjenicu da veći broj vjerovnika još uvijek nije ishodio takvu ispravu. Ono što žalitelji osporavaju je shvaćanje prvostupanjskog suda da se radi o tražbini stečajnih vjerovnika drugog višeg isplatnog reda tvrdeći da je to u suprotnosti s ispravama odnosno Kolektivnim ugovorom kojim se Industrogradnja d.d. obvezala obračunati i isplatiti radnicima sva dospelja potraživanja u slučaju prestanka radnog odnosa ako pojedina društva potpisnici Kolektivnog ugovora to nisu u stanju učinili smatrajući da se radilo o prijenosu gospodarske cjeline.

Takvo shvaćanje žalitelja nije utemeljeno.

Svi žalitelji su bili radnici nekog od društva potpisnika Kolektivnog ugovora sklopljenog 31. listopada 2007. (dalje: KU), ali nisu bili radnici Industrogradnje d.d. koja se obvezala „u slučaju otkazivanja Ugovora o radu za sve radnike bez obzira u kojem d.o.o. i d.d. u sastavu Grupe Industrogradnja rade, obračunati i isplatiti radniku sva dospelja potraživanja najkasnije do dana prestanka radnog odnosa ukoliko d.o.o.-i nisu u mogućnosti isplatiti" (citat, čl. 107. KU). Svima je otkazan ugovor o radu zbog otvaranja stečaja nad društvom s kojim su takav ugovor imali sklopljen. Stečaj je nad tim društvima obustavljen i zaključen i protivno žalbenim navodima nije došlo prijenosa gospodarske cjeline između tih društava i Industrogradnje d.d.

Prema odredbi čl. 137. Zakona o radu ('Narodne novine' broj 91/14) ako se statusnom promjenom ili pravnim poslom na novog poslodavca prenese poduzeće, dio poduzeća, gospodarska djelatnost ili dio gospodarske djelatnosti, a koji zadržava svoju gospodarsku cjelovitost, na novog se poslodavca prenose svi ugovori o radu radnika koji rade u poduzeću ili dijelu poduzeća koji je predmet prenošenja, odnosno koji su vezani za obavljanje gospodarske djelatnosti ili dijela gospodarske djelatnosti koja je predmet prenošenja, a radnik čiji je ugovor o radu prenesen na navedeni način zadržava sva prava iz radnog odnosa koja je stekao do dana prenošenja ugovora o radu. U tom smislu potrebno je i tumačiti odredbe KU koje sadržajno odgovaraju i odredbi čl. 136. Zakona o radu ('Narodne novine' broj 137/04 - pročišćeni tekst) koji je bio na snazi u vrijeme sklapanja spornog KU. I odredbe čl. 104., 105., 106. KU reguliraju kontinuitet i stečena prava, ali u slučaju prenošenja ugovora, a to bi se imalo primijeniti i u slučaju prijenosa poduzeća. Industrogradnja d.d. se sklopljenim ugovorom obvezala da će u slučaju otkazivanja ugovora o radu zbog stečaja obračunati i isplatiti sva dospelja potraživanja. Međutim, time navedeni

radnici nisu postali radnicima Industrogradnja d.d. već je ona u obvezi isplatiti neisplaćena potraživanja zbog nemogućnosti ranijeg poslodavca. Dakle, jedna je situacija kad se radi o prijenosu poduzeća, a druga je situacija kad je ugovor o radu otkazan zbog stečaja.

Pravilno je, s obzirom na činjenično stanje, prvostupanjski sud odlučio da se radi o stečajnim vjerovnicima drugog višeg isplatnog reda. Dakle, protivno žalbenim navodima prvostupanjski je sud utvrdio da se ne radi o prijašnjim radnicima Industrogradnje d.d., čija bi potraživanja ulazila u prvi viši isplatni red. Ne mijenja na stvari što je Industrogradnja d.d. prvo promijenila tvrtku u Industrogradnja grupu d.d., a potom pripojena stečajnom dužniku prije otvaranja stečaja, a nakon toga je došlo i do podjele s osnivanjem novih društava. Naime, upisom pripajanja imovina pripojenog društva i njegove obveze prešle su na preuzimatelja prema odredbi čl. 522. st. 3. Zakona o trgovačkim društvima ('Narodne novine' 152/11-pročišćeni tekst, 111/12, 69/13, 110/15 i 40/19; dalje: ZTD) koji je univerzalni pravni sljednik pripojene Industrogradnje grupe d.d. i time je stupio u sve pravne odnose pripojenog društva i odgovara za obveze. Niti pravna posljedice upisa u sudski registar podjele stečajnog dužnika i osnivanje u ovom postupku osporavatelja Isto grupa d.d. i Industrogradnja d.d. sa sjedištem u Varaždinu nije dovela do prestanka obveze stečajnog dužnika naknaditi zahtijevane iznose ako do toga bude došlo u nekoj diobi, a prethodno osporene tražbine utvrđene ili odbijen zahtjev na osporavanje, a ispunjene su pretpostavke prema odredbi čl. 550. n ZTD-a. Međutim, ove brojne statusne promjene nisu dovele do promjene činjenice da u postupku koji je prethodio otvaranju stečajna nad dužnikom nije bilo prijenosa poduzeća i ugovora o radu, već se odgovornost dužnika temelji na obvezno pravnoj odgovornosti u vezi sa sklopljenim KU-om.

Neosnovani su stoga žalbeni navodi kojima žalitelji pokušavaju dokazati da je riječ o tražbinama radnika odnosno prijašnjih radnika dužnika, jer okolnost da je dužnikov pravni prednik jamčio za isplatu njihovih tražbina iz radnog odnosa, ako to njihov poslodavac (društva Operativa-Zapad d.o.o. ili Operativa Lomnica d.o.o.) ne bude mogao učiniti, dakle u svojstvu jamca iz čl. 104. Zakona o obveznim odnosima ('Narodne novine' broj: 35/05, 41/08, 78/15 i 29/18), ne znači da su samim time oni postali radnici dužnika.

Prema tome svojim žalbenim navodima žalitelji nisu doveli u pitanje pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja, pa je njihova žalba na temelju odredbe čl. 380. t. 2. ZPP-a u vezi s čl. 10. SZ-a, odbijena kao neosnovana i potvrđeno rješenje prvostupanjskog suda u dijelu u kojem se odnosi na njih."

6. Podnositelji su protiv drugostupanjskog rješenja podnijeli prijedlog za dopuštenje revizije Vrhovnom sudu navodeći u njemu, u bitnome, sljedeće (pri citiranju sadržaja izostavljen je poseban način označavanja teksta):

"Pravno pitanje:

Da li tražbine radnika temeljem Kolektivnog ugovora koje je u svojstvu Poslodavca potpisao pravni prednik stečajnog dužnika i preuzeo obvezu da će svim radnicima koji su u radnom odnosu u društvima s ograničenom odgovornošću ili dioničkim društvima (d.o.o. ili d.d.) u Grupaciji Poslodavca priznati kontinuitet neprekinutog radnog odnosa i sva prava iz radnog odnosa na jednak način i u formi ovršne isprave kao njihov poslodavac - d.o.o. ili d.d.-u Grupaciji Poslodavca (bez obzira u kojem d.o.o. ili d.d. u Grupi Poslodavca ostvarili radni staž), trebaju imati pravni položaj tražbina prvog višeg isplatnog reda u stečajnom postupku nad pravnim sljednikom Poslodavca iz KU?"

7. Mjerodavni dio obrazloženja rješenja Vrhovnog suda glasi:

"Prema izmijenjenoj odredbi čl. 400. st. 1. Zakona o parničnom postupku ('Narodne novine' broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 43/13, 89/14, 70/19 - dalje: ZPP), koja se u smislu odredbe čl. 21. st. 1. Ovršnog zakona ('Narodne novine' broj 112/12, 25/13, 93/14 i 55/16 - dalje: OZ), na odgovarajući način primjenjuje u ovršnom postupku i postupku osiguranja, stranke mogu podnijeti reviziju i protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak o predmetu spora pravomoćno završen.

Prijedlog za dopuštenje revizije je podnesen protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je potvrđeno prvostupanjsko rješenje o utvrđivanju tražbine viših isplatnih redova pa pobijano rješenje nije odluka protiv koje bi bila dopuštena revizija u smislu čl. 382. st. 1. ZPP.

Podredno se napominje kako je ovo shvaćanje u skladu sa shvaćanjem zauzetim na sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske pod brojem Su-IV-4/18-17 od 19. studenoga 2018., prema kojem je u ovršnom postupku i postupku osiguranja i stečajnom postupku dopuštena revizija samo protiv rješenja kojima je odlučeno o predmetu zahtjeva te nastavno prihvaćenim (pod brojem Su-IV-4/18-19 od 17. prosinca 2018.) Katalogom rješenja protiv kojih je dopuštena revizija u ovršnim i stečajnim postupcima.

Sukladno shvaćanju izraženom prihvaćanjem Kataloga, u postupcima ovrhe može se podnijeti revizija protiv drugostupanjskih odluka kojima se pravomoćno završava taj postupak (ili dio postupka) o predmetu zahtjeva, i to: rješenja o odbacivanju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, rješenje o otvaranju stečajnog postupka, rješenje o obustavi stečajnog postupka, rješenje o odbijanju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, rješenje o otvaranju i zaključivanju stečajnog postupka, rješenje o prodaji nekretnine, rješenje o dosudi, rješenje o namirenju, rješenje o zaključenju stečajnog postupka, rješenje i obustavi i zaključenju postupka, rješenje o priznanju strane sudske odluke, rješenje o odbijanju prijedloga za priznanje strane sudske odluke i rješenje o otvaranju stečajnog postupka u RH.

Slijedom izloženog, o prijedlogu ovršenika za dopuštenje revizije valjalo je odlučiti kao u izreci, na temelju čl. 392. st. 1. ZPP u vezi s odredbom čl. 400. st. 1. ZPP te odredbom čl. 21. st. 1. OZ."

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

8. U ustavnoj tužbi podnesenoj u povodu drugostupanjskog rješenja podnositelji navode da su im tim rješenjem povrijeđena prava zajamčena člankom 14. stavkom 2., 29., 48., 55., 56. i 57. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), člankom 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" broj 18/97., 6/99. - pročišćeni tekst, 8/99. - ispravak, 14/02., 1/06. i 13/17.; u daljnjem tekstu: Konvencija) te člankom 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju, obrazlažući to, u bitnome, ponovljenim navodima iz prijedloga za dopuštenje revizije.

9. U ustavnoj tužbi podnesenoj u povodu rješenja Vrhovnog suda podnositelji navode da su im tim rješenjem povrijeđena prava zajamčena člankom 29. Ustava i člankom 6. Konvencije. Pri tome, u bitnome, navode (pri citiranju sadržaja izostavljen je poseban način označavanja teksta):

"Podnositelji ustavne tužbe smatraju kako je odluka kojim se odbacuje prijedloga za dopuštenje revizije nepravilna. Sud je odbacio prijedlog s obrazloženjem da se ne radi o pravomoćnim rješenjima drugostupanjskog suda kojima se postupak

dovršava u skladu s čl.400. st.1. ZPP-a, a što je prema navodima suda u skladu s postojanjem kataloga rješenja prema kojem je u ovršnom postupku i stečajnom postupku dopuštena revizija (pod brojem Su-I-4/18-19 od 17. prosinca 2018.). VSRH zaključuje da se rješenje o utvrđenim i osporenim tražbinama ne nalazi na popisu navedenog kataloga slijedom čega da se revizija ne može dopustiti.

Podnositelji ustavne tužbe smatraju kako ovakav zaključak revizijskog suda predstavlja onemogućavanje podnositelja na pristup sudu iz čl. 29. Ustava RH i čl. 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Tumačenje propisa u vezi dopuštenja revizije je suprotno legitimnom cilju radi kojeg je propis o dopuštenosti revizije donesen, te predstavlja pretjerano formalističko tumačenje, čime VSRH nije izvršio zadaću osiguravanja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Naime, pravomoćnim rješenjem o utvrđenim i osporenim tražbinama odlučeno je koje su tražbine utvrđene, a koje osporene te je odlučeno o upućivanju u parnicu, međutim navedenim rješenjem je odlučeno da se radi o tražbinama koje se svrstavaju u II. viši isplatni red.

Kako je navedeno u ustavnoj tužbi i prijedlogu za dopuštenje revizije, svrstavanjem podnositelja ustavne tužbe u vjerovnike tražbina II. višeg isplatnog reda, onemogućeno je njihovo pravo na dostojnu zaradu jer u slučaju namirenja u stečaju neće biti namireni kao vjerovnici tražbina iz radnog odnosa, već će dobiti naplatu razmjerno kao i drugi vjerovnici što nije svrha pravnih propisa kojima se uređuje zaštita radnika prema radnopravnim propisima, a ni samog Stečajnog zakona.

Kao što su naveli podnositelji ustavne tužbe ad.I-ad. 29., ad. 144. i ad.145. imaju pravomoćne presude te su njihove tražbine utvrđene, ali u II. višem isplatnom redu, te isti ne mogu svoja prava da budu svrstani u I. viši isplatni red ostvarivati kroz nikakav parnični postupak jer je na parnicu upućen Dužnik da dokaže osnovanost osporavanja u II. višem isplatnom redu, a ostali vjerovnici su upućeni da nastave sudske postupke u tijeku radi utvrđenja da je njihova osporena tražbina osnovana u II. višem isplatnom redu.

S obzirom da ... im je odlukom nadležnog trgovačkog suda utvrđeno da se mogu namirivati ne kao da imaju tražbine iz radnog odnosa u I. višem isplatnom redu, već kao ostali vjerovnici u II. višem isplatnom redu, to podnositelji ustavne tužbe smatraju kako se radi o pravomoćnom drugostupanjskom rješenju kojim je odlučeno o predmetu zahtjeva, sukladno pravnom shvaćanju sa sedme sjednice Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 19. studenoga 2018.: 'U ovršnom postupku i postupku osiguranja i stečajnom postupku dopuštena je revizija iz čl. 382. st. 2. Zakona o parničnom postupku protiv rješenja kojima je odlučeno o predmetu zahtjeva.'

Također, katalog rješenja prema mišljenju podnositelja ne znači da su sva druga rješenja isključeni primjene, već da revizijski sud treba razmotriti u svakom konkretnom slučaju da li se radi o pravomoćnom rješenju kojem je pravomoćno dovršen postupak o predmetu zahtjeva."

IV. PRAVNO SHVAĆANJE VRHOVNOG SUDA

10. Mjerodavno shvaćanje, zauzeto pod točkom 2. na 7. sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda pod brojem Su-IV-4/18-17 od 19. studenoga 2018., glasi:

"U ovršnom postupku i postupku osiguranja i stečajnom postupku dopuštena je revizija iz čl. 382. st. 2. Zakona o parničnom postupku protiv rješenja kojima je odlučeno o predmetu zahtjeva."

Na 8. sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda pod brojem Su-IV-4/18-19 od 17. prosinca 2018. prihvaćen je katalog rješenja iz (Ovršnog i) Stečajnog zakona protiv kojih je dopuštena izvanredna revizija. U dijelu koji se odnosi na Stečajni zakon taj katalog glasi:

"2.

Vezano za pravno shvaćanje sa sedme sjednice Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 19. studenoga 2018. koje glasi:

'U (...) stečajnom postupku dopuštena je revizija iz čl. 382. st. 2. Zakona o parničnom postupku protiv rješenja kojima je odlučeno o predmetu zahtjeva.'

prihvaćen je sljedeći:

KATALOG RJEŠENJA IZ (...) STEČAJNOG ZAKONA PROTIV KOJIH JE DOPUŠTENNA IZVANREDNA REVIZIJA

II. STEČAJNI ZAKON

Rješenja protiv kojih je dopuštena revizija iz čl. 382. st. 2. ZPP-a:

PREDSTEČAJNI POSTUPAK

1. Rješenje kojim se odbacuje prijedlog za otvaranje predstečajnoga postupka (čl. 32. st. 1. SZ)
2. Rješenje o otvaranju predstečajnoga postupka (čl. 33. st. 1. SZ)
3. Rješenje kojim se potvrđuje predstečajni sporazum (čl. 61. st. 1. SZ)
4. Rješenje kojim se utvrđuje uskraćivanje potvrde predstečajnoga sporazuma i obustavlja postupak (čl. 61. st. 2. SZ)
5. Rješenje o obustavi predstečajnoga postupka. (čl. 63. st. 3. SZ, čl. 64. st. 1. SZ)

STEČAJNI POSTUPAK

1. Rješenje o odbacivanju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka
2. Rješenje o otvaranju stečajnoga postupka (čl. 116., čl. 128. st. 8., čl. 132. st. 2., čl. 418. SZ)
3. Rješenje o obustavi stečajnoga postupka (čl. 124. st. 5., čl. 298., čl. 433. SZ)
4. Rješenje o odbijanju prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka (čl. 128. st. 7. SZ)
5. Rješenje o otvaranju i zaključenju stečajnog postupka (čl. 132. st. 2., čl. 431. st. 2. SZ)
6. Rješenje o prodaji nekretnine (čl. 247. st. 2. SZ)
7. Rješenje o dosudi (odgovarajućom primjenom OZ-a na temelju čl. 247. st. 1. SZ)
8. Rješenje o namirenju (čl. 248. st. 2., čl. 253. st. 1. SZ)
9. Rješenje o zaključenju stečajnoga postupka (čl. 286. st. 1., čl. 344. st. 1., čl. 375. st. 2. SZ)
10. Rješenje o obustavi i zaključenju postupka (čl. 293. st. 1., čl. 297. st. 1. SZ)
11. Rješenje o priznanju strane sudske odluke (čl. 403. SZ)
12. Rješenje o odbijanju prijedloga za priznanje strane sudske odluke i rješenje o otvaranju stečajnog postupka u RH (čl. 424. SZ)"

V. OCJENA USTAVNOG SUDA

A. U ODNOSU NA OSPORENO RJEŠENJE VRHOVNOG SUDA

11. Polazeći od prigovora podnositelja, Ustavni sud utvrđuje da u ovom ustavnosudskom postupku treba odgovoriti na pitanje je li podnositeljima povrijeđeno pravo na pravično suđenje u aspektu prava na pristup (revizijskom) sudu zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava koji glasi:

"Članak 29.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ...
(...)"

1) Načelna stajališta

12. Pravo na pravično suđenje, zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava, skup je postupovnih jamstava kojima se osigurava pravičnost postupka. Ono ima tako važno mjesto u demokratskom društvu da ne može biti nikakvog opravdanja za restriktivno tumačenje tih jamstava (v. odluku Ustavnog suda broj: U-III-3538/2017 od 18. travnja 2019., www.usud.hr).

Članak 29. stavak 1. Ustava, između ostalog, osigurava svakome pravo da od suda zatraži i dobije djelotvornu sudsku zaštitu u vezi sa svojim pravima ili obvezama. Riječ je o "pravu na sud", kojemu je važan aspekt i pravo na pristup sudu. Bilo bi nezamislivo da se u pravnom poretku utemeljenom na vladavini prava strankama priznaju postupovna jamstva u postupku koji je u tijeku, a da se pritom ne štiti ono što u osnovi omogućuje korištenje tim jamstvima, a to je pristup sudu. Pravo na pristup sudu ne uključuje samo pravo pokrenuti postupak već i pravo na sudsko "rješavanje" spora (usporedi s predmetima Europskog suda za ljudska prava /u daljnjem tekstu: *ESLJP/ Smolić protiv Hrvatske*, br. 51472/12, presuda od 15. ožujka 2018.; i *Šimecki protiv Hrvatske*, br. 15253/10, presuda od 30. travnja 2014.).

12.1. Nesporno je da pravo na pristup sudu nije i ne može biti apsolutno. Ono je podvrgnuto ograničenjima (osobito kad je riječ o pretpostavkama koje se tiču dopuštenosti ulaganja pravnih sredstava) jer po samoj svojoj naravi zahtijeva regulaciju države koja u tom pitanju ima izvjesnu slobodu procjene. Ta ograničenja, međutim, ne smiju umanjiti pristup sudu na takav način ili do takve mjere da time bude narušena sama bit "prava na sud" (v., na primjer, odluku Ustavnog suda broj: U-III-215/2016 od 19. prosinca 2017., www.usud.hr). Ograničenje neće biti spojivo s pravom na pravično suđenje ako ne teži legitimnom cilju te ako ne postoji razuman odnos razmjernosti između upotrijebljenih sredstava i legitimnog cilja koji se nastoji ostvariti (usporedi, primjerice, s odlukom Ustavnog suda broj: U-III-2466/2017 od 23. listopada 2019., www.usud.hr; predmet *ESLJP-a Stanev protiv Bugarske* [Vv], br. 36760/06, § 230., presuda od 17. siječnja 2012.).

12.2. Pravo na pravično suđenje, zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava, uvijek mora biti tumačeno u svjetlu vladavine prava, najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske.

2) Primjena načelnih stajališta na konkretan slučaj

13. U ovom ustavnosudskom postupku bilo je potrebno odgovoriti na pitanje je li podnositeljima povrijeđeno pravo na pristup sudu zbog toga što je Vrhovni sud odbacio njihov prijedlog za dopuštenje revizije protiv drugostupanjskog rješenja.

a) Je li postojalo ograničenje prava podnositelja na pristup sudu?

14. Prijedlog podnositelja za dopuštenje revizije protiv drugostupanjskog rješenja odbačen je s obrazloženjem da je tim rješenjem "potvrđeno prvostupanjsko rješenje o utvrđivanju tražbine viših isplatnih redova pa pobijano rješenje nije odluka protiv koje bi bila dopuštena revizija u smislu čl. 382. st. 1. ZPP".

Stoga je nedvojbeno da je došlo do ograničenja prava podnositelja na pristup sudu.

b) Je li ograničenje težilo legitimnom cilju?

15. Ustavni sud ocjenjuje da je stroži kriterij za dopuštenost revizije legitiman i razuman postupovni zahtjev, uzimajući u obzir samu bit uloge Vrhovnog suda da se bavi pitanjima od posebnog značaja (v. primjerice odluku Ustavnog suda broj: U-III-163/2018 od 6. svibnja 2018., www.usud.hr).

15.1. Ustavni sud u tom smislu napominje da se obrazloženje rješenja Vrhovnog suda o tom pitanju sastoji od utvrđenja da drugostupanjsko rješenje ne predstavlja odluku iz članka 382. stavka 1. ZPP-a, uz daljnje obrazloženje:

"Podredno se napominje kako je ovo shvaćanje u skladu sa shvaćanjem zauzetim na sjednici Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske pod brojem Su-IV-4/18-17 od 19. studenoga 2018., prema kojem je u ovršnom postupku i postupku osiguranja i stečajnom postupku dopuštena revizija samo protiv rješenja kojima je odlučeno o predmetu zahtjeva te nastavno prihvaćenim (pod brojem Su-IV-4/18-19 od 17. prosinca 2018.) Katalogom rješenja protiv kojih je dopuštena revizija u ovršnim i stečajnim postupcima."

15.2. Ustavni sud ocjenjuje da ograničenje pristupa Vrhovnom sudu koje se očituje u tome da je u stečajnom postupku revizija dopuštena samo protiv rješenja kojima je odlučeno o predmetu zahtjeva nedvojbeno predstavlja legitimni cilj s obzirom na bit uloge Vrhovnog suda da se bavi pitanjima od posebnog značaja.

c) Je li ograničenje bilo razmjerno?

16. Ustavni sud ocjenjuje da u razmatranom slučaju ništa ne upućuje na to da bi predmetno ograničenje pristupa Vrhovnom sudu bilo nerazmjerno s obzirom na važnost uređenja prema kojem je dopuštenost revizijskih postupaka ograničena na ona pravna pitanja koja "zaslužuju" angažman najvišeg hrvatskog suda sa stajališta njegove ustavne pozicije osiguravanja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni (članak 116. stavak 1. Ustava).

17. Ustavnom sudu ne preostaje nego zaključiti da, imajući na umu sve navedeno, nije došlo do povrede prava podnositelja na pristup sudu, zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava.

18. Slijedom navedenog, na temelju članaka 73. i 75. Ustavnog zakona, odlučeno je kao u izreci odluke.

B. U ODNOSU NA OSPORENO DRUGOSTUPANJSKO RJEŠENJE

19. U razmatranom slučaju Ustavni sud ocjenjivao je ustavnu tužbu s aspekta povrede članka 29. stavka 1. Ustava, koji u mjerodavnom dijelu glasi:

"Članak 29.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni ... sud pravično ... odluči o njegovim pravima i obvezama ...

(...)"

Ustavni sud ističe da je sadržaj ustavnog prava zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava ograničen na jamstva pravičnog suđenja. U skladu s tim, ocjenjujući navode ustavne tužbe sa stajališta tog ustavnog prava, Ustavni sud ispituje eventualno postojanje povreda u postupcima pred sudovima i na temelju toga ocjenjuje je li postupak, razmatran kao jedinstvena cjelina, bio vođen na način koji je podnositeljima osigurao pravično suđenje.

Kad je riječ o tumačenju i primjeni prava na konkretne slučajeve, Ustavni sud, u načelu, ne smije zamijeniti pravna stajališta nadležnih sudova svojim sve dok sudske odluke ne otkrivaju bilo kakvu arbitrarnost, a dostatno su obrazložene i, po potrebi, upućuju na relevantnu sudsku praksu. Ustavni sud podsjeća da nije njegova zadaća preuzeti ulogu sudova, koji su prvi pozvani interpretirati zakone. Zadaća Ustavnog suda ograničena je na ispitivanje jesu li učinci takve interpretacije sudova suglasni s Ustavom s aspekta zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda.

20. Prema ocjeni Ustavnog suda, u osporenom drugostupanjskom rješenju navedeni su dostatni i relevantni ustavnopravno prihvatljivi razlozi za odbijanje žalbe podnositelja, a u primjeni i tumačenju mjerodavnog prava nije utvrđena arbitrarnost ili samovoljnost (vidi točku 5. obrazloženja ove odluke).

Stoga, Ustavni sud ocjenjuje da podnositeljima, u razmatranom slučaju, nije povrijeđeno ustavno pravo na pravično suđenje zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

21. Ustavni sud utvrdio je da prigovori podnositelja vezani uz ostale odredbe Ustava i Konvencije, na način kako su postavljeni u ustavnoj tužbi te u mjeri u kojoj bi u okolnostima konkretnog slučaja osporeno rješenje moglo utjecati na ostvarivanje sadržaja tih ustavnih i konvencijskih normi, ne upućuju na mogućnost povrede ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom i Konvencijom.

22. Slijedom navedenog, na temelju članaka 73. i 75. Ustavnog zakona, odlučeno je kao u izreci odluke.

Obrazloženje rješenja

23. Podneskom od 20. listopada 2020. podnositelji Stipan Lovrić i Ćiro Bartulović povukli su po punomoćnici ustavnu tužbu.

24. Članak 79. stavak 1. alineja 3. Ustavnog zakona propisuje:

"Članak 79.

Postupak pokrenut ustavnom tužbom obustavlja se:

(...)

- u slučaju povlačenja ustavne tužbe."

25. Slijedom navedenog riješeno je kao u izreci rješenja.

PREDSJEDNIK

dr. sc. Miroslav Šeparović, v. r.

Dostava (U-III-5196/2020, U-III-2347/2023):

1. Meliha Okić Buljanović, odvjetnica
Nova cesta 103, 10000 Zagreb
- za podnositelje (osim onih od 2 do 16)
- uz povrat originala
2. Branko Hanžek, Karivaroš 20, 49245 Gornja Stubica
3. Edim Karabegović, Vukomerec 41, 10000 Zagreb
4. Božo Kovačić, Lipnica 39, 10000 Zagreb
5. Anto Jajčević, Četvrtkovac 12, 44210 Četvrtkovac,
6. Dušan Komlenac, Kraljevička 46, 10000 Zagreb
7. Branko Kos, Hotnja 110, 10414 Hotnja
8. Jure Obajdin, Mali Vuković 67, 47240 Slunj
9. Aiša Sejarić, Ulica Andje Kneževića 72,
79000 Prijedor, Bosna i Hercegovina
10. Husein Selimagić, Sabunička ulica 12, 10000 Zagreb
11. Davorka Smiljanec, Rapska 37c, 10000 Zagreb
12. Stevan Stambolija, Slavonska ulica odvojak 5a, 10000 Zagreb
13. Andrija Mršić, Slavka Kolara 8, 10410 Velika Gorica
14. Drago Marinac, Slavka Kolara 14, 10410 Velika Gorica
15. Zorka Poklečki, 15. trokut 12, 10000 Zagreb
16. Dārko Janković, Poljana Čička 144, 10415 Novo Čiče
17. Vrhovni sud Republike Hrvatske
Trg Nikole Zrinskog 3, 10000 Zagreb
- na broj: Revd 1445/2020
18. Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Savska cesta 62, 10000 Zagreb
- na broj: PŽ-6221/2019
19. Trgovački sud u Varaždinu
Braće Radić 2, 42000 Varaždin
- uz povrat spisa broj: St-529/2017 (29 svežnjeva)
20. Centar za evidenciju i dokumentaciju Suda
21. Spis

Suglasnost ovog otpravka s izvornikom ovjerava
Pomoćnica glavnog tajnika Ustavnog suda
za ustavnosudsko poslovanje

Vladimira Vodanović